

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 egy-egy szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-Isván-lér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytözsékben.

Március 15.

E nagy napra, e hatalmas dicsőségre volt szüksége a magyarnak, hogy egy év után legyen elég ereje megállni a tizenhárom sirdomb mellett, hol gyászba borult s újabb erőt nyert a honfűi szív.

Ablakaink alatt lelkes ifjú csoport vonul el. Kezükben a háromszínű nemzeti lobogó, ajkukon a szabadság éneke, ünneplik március idusát. A város mozgalmos életében ez csak incidens, a melyet megénekelnek ugyan a poeták, de, valljuk meg őszintén, nem az ma már a lelkesedés, a mi volt régen. És pedig két okból.

Az egyik a mesterségesen tenyésztett és tényleg gyorsan terjedő materializmus, mely ellensége minden ideális föllángolásnak, a másik pedig az, hogy 48-ban a hozzácsatolt nagy remények után sokan csalódtak. A városok kozmopolitizmusa, ledér és léha színházai, a plutokracia palotáival hivalgó utcák, a szaporodó pleretárság eléggé mutatják, hogy a fejlődés sok tekintetben más irányt vett, mint a melyet töle a jobbak vártak. Ezért nem tudnak sokan lelkesülni érte annyira, mint kellene.

Hisz mivé fajult ma már a nagy vívmány: sajtószabadság! Köztudomusu dolog, hogy szinte szabott ára van a közvélemény legtöbb organumára s minél sü-

rűbben szaporodnak gombamódra, annál kisebb lesz a minden anyagi érdektől független s nemesebb indító okok által vezetettek száma. — A szabadság napja biztosítja a sajtó szabadságát politikailag, de nem alkotott biztosítékot arra nézve, hogy egyesek el ne adhassák jogukat, tulkukat a pénzeszsák hitvány szolgálatába, a mely aztán módot talál tiszser, sőt százszor megszerezni a kiadott bért a föld népének verejtékfiléireiből. Megveri a sajtó a nagy dobót — pénzért s kis alakok hirtelen szellemóriások lesznek — mert pénzük van.

De forduljunk e csunya képtől. Március idusának híres 12 pontozata szerint nem a kiváltságos rendek intézik ezután az ország sorsát, hanem az egész nemzet. A tiszteletreméltó rendi alkotmány helyébe a friss és életerős képviselői alkotmány lép. Kétségkívül, csakhogy az egész nemzet helyett a sokat dicsért képviselői alkotmány keretében nem egyszer szűkkörű klikkek (Tisza-Bánff) rendelkeznek fölöttünk és annál pazarlóbban bánnak a nemzeti érdekekkel, mert az erkölcsi felelősséget az egész párt, sőt az egész képviselőlet viseli.

És mit mondhatunk a felelős miniszteriumról? Talán mellőzhetjük annak a helyzetnek a szellőztetését, a melybe e

tekintetben a nemzet a közérkölcsök hanyatlása, a kormányzók önzése vezette s a mely csak azt a miniszteriumot teszi felelőssé, a mely akar felelős lenni. A többinek megadja a módot arra, hogy minden büntől és büntetéstől már jó eleve feloldoztassék.

Következik az országgyűlés évenkénti összehívása. Ez kétségkívül megvan, csak az a kérdés, meghozta-e azokat a gyűlölcöket, melyeket ettől vártak. Könnyű rá a felelet. A negyedik pont a törvény előtti egyenlőségről szól. Ez türethető megvan. A *nemzeti őrsereg* csak a honvédségben testesült meg. A közös teherviselés azonban a 48-as idők legnagyobb vívmánya, ma sincs meg, csakhogy ma nem a nemesség a kiváltságos és adómentes osztály, hanem a bürziáner tőkepénzesek s a ma már hatalmassá nőtt új magyarok. Az *urbéri terhek* megszűntek, de helyette új, a réginel nyomasztóbb szolgáltatások súlya alatt nyög a föld népe, mely földesurától független, szabad annyira, hogy a nyomoruság koldusbotot ad a kezébe s joga van Amerikába vándorolni.

Az esküdtzékeket a sajtóra nézve régen, kriminális ügyekben csak a század végén léptették életbe. *Nemzeti bankunk* ma sincs s a *katonaság* ma sem esküszik a

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Róma felé.

Aneona, reggel 4 óra.

Nem enged aludni a Napló iránti szeretetem. (Halljátok hátralekös előfizetőim!) Hálótársam, egy zsolnai mérnök édesen szuszog, én pedig körmölök ebben a cudar hidegben. A bőra dudál, mint egy portugál, rázza az ablakot és úgy fűtől befelé, mintha több jussa lenne itt benn lenni, mint nekem. Meglehet, sőt sajnos tapasztalom.

Leírom élményeimet. Ha nem is sok, de elég. Magyarországról nincs mit írnom. Rónáin ép úgy zötyögöttem a gőzkocsi, mint a hegyek közt. Reggel láttuk a Karstokat. Annyi hó van rajtuk, hogy a fejérvári korcsmárosok bizonyára többre becsülnék, mint a krobótok. Kő is annyi van, hogy bátran lehetne Fejérvár sáros, poros utcáit vele javíthatni. (Lám! városatyai szívem még itt is dobogott az ősök városáért!)

Zágrábban vacsoráltunk, éjjel nem aludtunk s reggel 7-kor Fiuméből indultunk a „Villám“-on. 218-an vagyunk. Három fejérmegyei csupán: *Látics* alapi plebános, *Demuth* nyéki tanító és én.

11-kor még az öbölben megyünk. Dr. *Kiss* János fölszólítására énekelni kezdünk. Oly végtelenül bánatosan hangzik ajkunkról;

Boldogasszony anyánk... Ne feledkezzél meg Romlott magyarokról.

A sirályok, a vész madarai, vijjogva sikoltoznak fölöttünk, a dühöngő hullámok ostromol-

ják hajónkat, de pozdörjává porlanak oldalán, messze a kék hegyek ormán villog a fehér hó s az ég oly biztatóan mosolyog reánk.

Nem feledkezik meg rólunk, szegény magyarokról.

A társaság vidám. Jókedvűen diskurálunk és mindenek felett veszekszünk Propperral, a ki nem külön hajót rendelt számunkra. Szűken vagyunk és egymásba botlunk. Egyáltalán nem sok jót tapasztaltunk Propper úr utazás-rendezői nagy garral hirdetett tudományáról.

A reggelit három órán keresztül sem kaptuk meg. Egyszerre csak 30 étkezik, a többi, miként az éhes cápa kíséri figyelemmel az elnyelendő falatokat és lesi a boldog pillanatot, a mikor amaz fölkel a székről és ő elfoglalhatja nagy küzdelem után 3-4 aspiráns orra elől a székét. És aztán milyen az a reggeli! Nálunk a dézsahölgyekkel szokták rokoni összeköttetésbe hozni az ilyesmit, itt megiszák a jobb hiányában.

Vannak azonban, a kik mások helyett is eleget tesznek az evés tudományának sivár mezején. Egy pocokos öreg ur szemünk láttára bevett 4 lágy tojást három kenyérral, megivott a tetejébe öt csésze teát és szidta rendületlenül Proppert a komisz rendezésért, a melyet ő még soha nem látott. (Persze ez az ur nem volt újságíró, csak hozzánk szegődött; az újságírók ideálisabbak, tesztem azt, én nem is ettem.)

Hogy az idő jobban muljék, fitymálva emlegettük a gyatra hajós-tudományt, a mely bórát jelzett és a tenger csendes, mint az anyja ölen szendergő gyermek. Hiszen csak piheg, csak lélekszik. Már 4 óra járunk a tengeren, a partok a kéklő távolban lassan elmaradoznak tőlünk s

mi csoportokba verődve élveztük a kellemes utazás gyönyöréit.

11 órakor ebéd a fűdélzeten. De csak az egyik transzportnak. A többi hó vagyval lesi a részben hidegen felszolgált gulyást. De Propperék ügyesek. Minek szolgáljanak föl, mikor ismerik a tenger természetét. Nem is főznek többnek, mint ötvennek. Az asztalokon levő tányérok egyszerre indulatba jöttek és csuszkaikni kezdtek. A vörös bor fölborult és végig füstötte az asztalt, bugyogót, szőnyegot, azt, a mit talált. Persze hogy pompásan mulattunk a táncon. A pincérek, a nélkül, hogy mondtuk volna nekik, pakkoltak az asztalokról és lázas sietséggel vitték mindent biztosabb tanyára. Persze mindannyian a fűdélzeten voltunk. A tánc mind hevesebb lett s a tapasztaltabbak szerint kezdődött a tengeri vihar sőt a tengeri betegség is.

Persze önök, bájos és nem bájos olvasóim most kíváncsiak, hogy milyen a tengeri betegség?

Elmondom, de mindenkéltől előrebocsátom, hogy tengeri betegség kétféle van. Az egyik, mikor az ember maga a beteg és mikor masnak van baja. Talán mondanom sem kell, hogy az utóbbi hasonlíthatatlanul kellemesebb az elsőnél. Annyit mondhatok, hogy soha semmiféle vigyátekem nem kacagtam meg annyit, mint eme tengeri betegség alkalmával. Valóságos cinizmussal szemlélttem utitársaimat és szedtem emlékezetem tömlőibe tapasztalataimat. Kacagásom, azt hiszem, nem zavarta őket, mert mind annyira el volt foglalta önmagával, hogy nem ért rá másra gondolni, annál kevésbé nézni.

Első stációt a mély gondolkodás, az elmélázás (Fejérvártól elmélészködés). Fagyasztóan ko-

Mai lapunk 6 oldal.

magyar alkotmányra. A politikai foglyokat szabadon bocsájtották s ma már a nyomozó anyagi viszonyok és hanyatló erkölcs a börtönök tiszteresét követelik. Erdélyrel az egyesülés megvan.

Szabadság, egyenlőség, testvériség, mellyel a petíció záródik, ma is csak frázis.

De azért csak ünnepejünk! Szomorú idők, nehéz balsors, a szellemnek és anyagnak fájdalmas rabigája tették emlékezetessé, ünneppé e napot. És az ünnepi hangulatba szomorú érzés vegyül. Egy félszázad büne, tétlensége, ólomsúlylaval nehezedik lelkünkre. Adja az Ég, hogy legyen a magyarnak vér és bilincs nélkül ébredése, szabadság ünnepe, világra szóló, korszakalkotó, melynek sugaras dicsfényében tündököljön a kereszt, mert ezeréves mult a biztosíték, hogy csak e jelben győzhettünk!

A püspök szentbeszéde.

Dr. Városvy Gyula megyéspüspök szép és nagy gondolatokban gazdag szent beszédének befejező részét a következőkben adjuk:

Amde, kedves hiveim, csak tökéletlenül felelnék meg békehírnöki föladatomnak, ha csupán Istennel való kiengesztelésekre és ennek megőrzésére fordítanám főpásztori gondoskodásomat és nem törekedném egyszersmind arra, hogy titeket az erényekre oktassalak és azok gyakorlására buzdítsalak. Mert ezek nélkül nincs igazi szeretet, nincs tartós béke.

Azért ne csodálkozzatok azon, ha szüntelenül fogom az erények gyakorlását ajánlani és sürgetni, melyek titeket valódi keresztényekké tesznek s a melyeket szükségképen kell szíveitekben ápolnotok, ha az igazi békét élvezni akarjátok. Mert, hogy a családi és társadalmi békét fönntarthatassuk, mindenekelőtt arra kell törekednünk, hogy azt saját lelkünkben őrizzük meg. Kétségtelen ugyanis, hogy minden külső rendetlenség valamely benső, szívbéli rendetlenségben bírja forrását. Gyakoroljuk tehát az alázatosságot, mely megfékezi a kevlésyiséget; gyakoroljuk az önmegtagadást, mely legyőzi az irigységet; gyakoroljuk a bűnbánó önsanyargatást, mely megzabo-

molyak, megcsiklandozhatnád s legfeljebb orron kopint, de nevetni nem fog szent János kenyéért sem. Némelykor vágyva tekint az édes haza felé és szeretne meghalni.

Aztán jön az elkeseredés. Soha oly keserves arcokat nem láttam még életemben. Mintha az egész világ együttvéve sanyu uborkává változott volna s azt most neki kellene tartogatni a szájában. Az arca fehér, a bíborajkakat mintha krétával kenték volna be fehérre, kékre. A fülek átútszóan fehérek, a szemek bánatosak s különös előszeretettel kapzkodnak a hajó korlátjába. A többi persze mellékes.

Mi ott állottunk a hajó farán a kormánykerék mellett s erősen belekapaszkodtunk s mozgásunkkal ellensúlyoztuk a hajó ingását. Mint egy-egy hatalmas hegy, úgy törtetett felénk egy-egy hullám. Dühében tájékozott s neki lódult a mi „Villám”-unk oldalának, csak úgy görnyedt belé, 60—70°-nyi elhajlás ez, a másik pillanatban vissza, aztán gyengébb ringások, míg egy újabb hullám meg nem ismételteti az előbbi. Egy negyed óráig csak ott álltunk és mulattunk a szerencsétlenségben sanyúlódókön. Egyszerre egy hatalmas hullám oldalba teremtett, a hajó nyögött és egy bolondos hullám végigmosta a fedélzetet. Lett riadalom. A fűszerek gurultak a hajó egyik széléről a másikra, az emberek egymásba kapaszkodva görcsösen fogták azt, a mit lebecst.

Persze a sikos talajon oly remek bukfencek lettek, hogy szárazon meg nem tenné az ember pénzért sem. Három-négyet henteredik, míg valakinek a lábát el nem kapja. Alig lélekzettünk föl, már is egy újabb hullám rontott ránk, bennünket is térdig megmosva, aztán egy másik, a mely a fejünkön is keresztül csapott. Szegény cilinde-

lázza a test kívánságait; és gyakoroljuk a szereliséget és irgalmasságot, mely megbocsátja a szenvedett sérelmeket. Vessük alá elménket a hit isteni igazságának, mely azokra nézve, kik azt őszintén keresik, ragyogó világossággal tündöklök. Mindenekelőtt pedig győzzük le magunkban a rendetlen önszeretetet, mely a legtöbb egyenlenségnek forrása szokott lenni és ápoljuk szívünkben azt a természetfölötti szeretetet, mely a tökéletesség köteleke, s így a békének legszilárdabb alapja és fönmaradásának legjobb biztosítéka.

Ezek a belső és külső békének azon csalahatalan eszközei, melyeket az evangélium ad kezünkbe, s a melyek buzgó használatára én is szüntelen foglak titeket buzdítani.

A béke és szeretet ápolásán kívül azonban reám, püspöki tisztomból kifolyólag, még más, nem kevésbé fontos kötelekességek is hárulnak.

Az Úr Jézusnak az apostolokhoz intézett eme szavai által: „Tanítsatok minden nemzeteket, megkeresztelvé őket az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében; tanítván őket megtartani mind, a miket parancsoltam nektek”; a hit védőjévé és a helyes tanítvány órévé vagyok köztetek rendelve. Kötelekességem lesz tehát magam és munkatársaim, egyházmegyém papjai által titeket Isten igéjének megbecsülhetetlen kincsében részesíteni, azt mindenkor szeplőtelen tisztaságában megőrizni és úgy szolgáltatni ki, a mint az Isten szájából származott és a Szentírás, a hagyomány, a szentatyák és az anyaszentegyház értelmezése útján hozzánk eljutott.

Kötelekességem lesz érettek sokat és buzgón imádkozni, mert szent Pál szavai szerint: „Mind den főpap az emberekért rendeltetik Isten előtti ügyeikben, hogy ajándékokat és áldozatokat mutasson be a bűnökért”.

Föladatomat tudja képezni, hogy az egyházi-rend szentsége által egyházmegyének papságának folytonos kiegészítését eszközöljem és a bérálás kiszolgáltatása által reátok a Szentlélek ajándékait és áldásait kiáraszsam. Megvallom, kedves hiveim, hogy ez lesz egyike legkedvesebb és legvagasztalóbb foglalkozásaimnak, melyet mindenkor a legnagyobb készséggel és örömmel fogok teljesíteni. Mert lehet-e pásztorra nézve kedvesebb és fontosabb dolog, minthogy juhait megismerje és általuk megismertessék. És lehet-e a püspöknek örömdetesebb foglalkozása, mint vigasztalni a szomorúakat és szerencsétleneket, megerősíteni a jóban az igazakat és visszavezetni a helyes utra azokat, kik arról letértek.

Mint főpásztornak kötelekességem lesz továbbá az egész nyájra fölügyelni, mert nekem is szól-

rem! Csöpögtem, mint egy tejfelbe mártott palacsinta.

Persze általános lett a rémület. A hölgyek sikítottak, kiabáltak a pakkjuk, kalapjuk után és kapaszkodtak, a kibe tudtak. Sohse felejttem el a következő jelenetet: A hajó farán áll egy vasálványon az iránytű. Négyen térdeltek mellette: egy természetes hölgy, egy fess fiatal pap, egy fogatlan bácsi és menyasszonynak való hölgy. Ott térdeltek és ölelték a vasoszlopot, mint reményük egyetlen deszkáját. A víz pedig öntözte őket. Persze menekülnünk kellett. A számon is becsapván a viz, oly sós voltam már, mint egy hering. Fölhasználtam egy kedvező pillanatot és utcu nek, lódultam egy alaposat. Az utolsó lépésnél, mikor már közel állottam a kapaszkodáshoz, a hajó fordult egyet s én a vizes fedélen úgy hanyatt estem, hogy végtől végig sós lettem. Három-négyet fordultam a hátamon s szebb vidékre másztam. Négykiláb utazó urakat és hölgyeket épen nem volt ritkaság látni.

Sokan azonban mulatságosan fogták fel a helyzetet. Négyen leültek a padlóra, összevetették lábait és filkóztak. Egy hatalmas lökés, összeütötték a fejüket és így lettek tökfilkók. Egy vízmosás aztán kimosta a kártyát kezükből s ők is kénytelenek voltak a kötébe kapaszkodni. Ilyen jelenetek váltakoztak pompás képeken egész délután 5 óráig, mikor szerencsésen bevitortáztunk Ancona kikötőjébe.

Az utolsó sorokat már a vonaton írom. Csak legyetek buzgók és vigyázatok Magyarországra, míg én a világ szívének lüktetését halgatom.

Bilkei Ferenc.

az apostol-intelme: „Vigyázzatok magatokra és az egész nyájra, melyen titeket a Szentlélek püspökké tett az Isten anyaszentegyházának kormányzására, melyet maga yérével szerzett.” Ezen fölügyeltek pedig szüntelenek és mindenkire, papokra és világiakra, öregekre és fiatalokra egyaránt kiterjedőnek kell lennie, Mert sz. Gergely szavai szerint a főpásztornak ügyszólván annyi lelke van, a hány alattvalóval bír. Vagyis a gondjaira bizott lelkek mindegyikéről úgy fog egykor Isten előtt számolni, mint saját lelkéről.

***

Hogy ezen sokféle és súlyos föladatoknak némiképp megfelelhessék, azok terhe alatt össze ne roskadjak, Isten bízdot, segítő és termékenyítő kegyelmén kívül az emberek közeműködését sem nélkülözhetem.

Mindenekelőtt kedves munkatársaimba, egyházmegyéim apostoli szellemű világi és szerzetes papságába, főképen pedig buzgó lelkipásztoraitokba helyezem reménységemet, kiket őszinte szívvel kérek, hogy Isten iránt való szeretetből pótolják buzgóságukkal az én elégtelenségemet. Hasonló bizalommal várom egyházmegyéim derék tanítókarának és jámbor szerzetesnőinek serény közreműködését. Tartsák mindig szem előtt, mily drága kincset bíztok ti az ő szerető gondjaira, és mily nagy reményeket fűz az egyház és haza az ő önfeláldozó fáradozásukhoz.

Őszinte tisztelettel kérem a minden rendű és rangu világi hatóságok vezetőinek és tagjainak szíves támogatását is. Az a lekötözött előzékenység, melyet közülök többek részéről már eddig is tapasztaltam, örömdetes zálogát képezi azon óhajandó egyetértésnek, mely közöttünk remélhetőleg mindvégig fönf fog állani. Az ő fontos föladatokat képezi fönntartani és gyarapítani a közjólétet, az én papjaim munkaköre pedig a közrend és igazság azon alapelveinek tanítására terjed ki, melyeknek a társadalom boldogsága és az ember lelki üdvének reménye nyugszik. És így, habár különböző eszközöket használunk, egy és ugyanazon végső célra törekszünk. Azért Isten akarata szerint egyetértésre és kölcsönös támogatásra van szükségünk.

Végül pedig hozzátok fordulok, Krisztusban szeretett gyermekeim, kedves hiveim, „Örömöm és koronám”; ti belétek helyezem legfőbb reménységemet. És azért mindenk előtt arra kérek titeket, ragaszkodjatok rendületlenül, állhatatossággal katolikus szent hitetekhez, melyet szent István királytól kaptatok drága örökség gyanánt. Vigyázzatok, hogy a hamis divatos tanok hirdetői meg ne téveszsenek titeket; óvakodjatok a vallás ellenségeinek álokoskodásaitól és soha se fogadjatok el igazság gyanánt oly emberi tanítványt, mely Krisztus szavával ellenkezik. Hallgassatok mindig lelkipásztoraitok szavára és soha se szomorítsátok meg őket engedelmességtek által. Tartsátok mindig szem előtt szent Pálnak ezen intelmét: „Engedelmeskedjétek előjáróitoknak és hódoljatok nekik; mert ők örökdednek, mint a kik számat fognak adni lelkeitekért, hogy ezt örömmel cselekedjék.”

De nem csupán lelkipásztoraitokkal szemben ajánlom nektek az engedelmisséget. Istennek végtelen bölcsességében úgy tetszett, hogy az emberek között az alárendeltségnek és függésnek különböző fokozatait rendelje el. Így alárendelte az asszonyt férjének, a fiut atyjának, a fiatal embert az öregebbnek, a szolgát gazdájának, az alattvalót fejedelmének. Tartsátok meg mindig ezt az Isten-akarta rendet. „Minden lélek — ugymond az apostol — engedelmeskedjék a felsőbb hatalmasságoknak... nemcsak a bűntetés miatt, hanem a lelkiismeretért is.” „Gyermekek! engedelmeskedjétek szülötöknek az Urban, mert ez kötelekesség.” „Szolgák! engedelmeskedjétek testi uraitoknak... szíveitek egyenesességében, mint Krisztusnak.” Bárki légy is, kedves atyámia, szolga vagy ur, polgár vagy katona, szegény vagy gazdag, engedelmeskedjél fölebbvalóidnak és becsüld meg őket. „Isten! féjétek, a királyt tiszteljétek”, mondja szent Péter apostol. Ti pedig, urak és előjárók és mindazok, kik embertársaitok fölött valamely felsőbbéget gyakoroltok, bánjatok alattvalóitokkal emberségesen, tudván, hogy mind az ő urok, mind a titek mennyekbén vagyon és személyválogatás nincs ő nála.

És ti atyák és anyák, jusson eszetekbe, hogy gyermekeitek már kised koruktól fogva kell az engedelmességre szoktatnotok; de arról is legyetek meggyőződve, hogy egyedül az igazán keresztény nevelés képes őket jókká és erkölcsösökké, derék, jóra való honpolgárokra tenni. Azért nagy buzgósággal őrökjeteik iskoláitok vallásos jellege fölött, hogy gyermekeitek nevelését istenfélő tanítók gondozására biztassátok.

A felsőbbég iránti tisztelet és engedelmesség szelleme ösztönözzön mindnyájatokat arra, hogy buzgó szívvvel imádkozzatok egyházi és világi előjárótokért. Imádkozzatok szentséges atyánkért, XIII. Leo pápáért, ki Isten végtelen jóvoltából az egész katolikus világ legnagyobb öröme dicsőséges uralkodásának immár 25-ik évébe lépett. Kérjétek Istent, hogy Ő Szentségét, kinek páratlan bölcsessége az egész világot bámulatba ejti, egyházának diszere és javára nemcsak 25 éves jubileumának végét elérni, hanem még azon túl is igen soká boldogul élni engedje. Imádkozzatok felséges ururkért és királyunkért, szent István király fenkölt lelkü utódjáért, ki már félszázadon túl annyi bölcsességgel és szeretettel kormányozza drága magyar hazánkat, ki fejedelmi dicsőségét a vallás oltalmazásában, az igazság védelmében és hű magyar népe boldogításában keresi. A jó Isten halmozza el őt áldásainak bőségével és tartsa meg Ő Felségét halánk és szeretetünk számára meg számos éveikig. Imádkozzatok a legmagasabb uralkodóház köztünk élő főszege tagjaiért is, kik nagylelkü jótékonyáguk és dicsó erényeik példájával fényt és áldást árasztanak az egész egyházmegyére.

***

Befejezésül esdve kérlek mindnyájatokat, fogadjátok csekély személyemben magát az Úr Jézust, lelkeiteknek legfőbb pásztort, ki bennem és általam a ti látogatástokra, vigasztalástokra, oktatástokra jó hozzátok. Szent Pál szavaival arra is kérlek titeket: „Segítetek engem... érettem való imádságokban... hogy örömmel jöjjetek hozzátok... és tiveletek együtt megújuljak.” Kérjétek Istent, hogy a Szentlélek Uristen, ki püspökké szenteltetése napján reám szállott, szívemben és elmében maradjon püspöki sáfarkodásom végéig és a Magasságbelinek oltalma legyen mindenkor velem. Én a magam részéről ünnepélyesen ígértem, hogy valahányszor az Úr oltárához lépek, mindannyiszor meg fogok rólatok emlékezni és buzgó szívvvel fogom az Istent kérni, hogy gyarapítsa és gazdagítsa bennetek a szeretetet és erősítet meg szíveteiket, hogy feddhetetlenek és szentek legyetek.

Szent Atyám! tekintés a irgalmasan ezen egyházmegyére, melyet nekem jegyesül adtál. A hozzátartozó hívek mindannyian a Te gyermekeid; kegyelmednek különös kedvezése által tartsd meg őket mindnyájatokat a hitben; szenteld meg őket mindenkor a Te igazságodban; erősítsd meg őket a szeretetben és békében, hogy egygye legyenek a Te Fiadban, Jézus Krisztusban, valamint ő is egy Te veled.

És Te, szentséges szűz Mária, Magyarország Nagyszónya, béke királynéja! Neked szentelen ma ünnepélyesen önmagam és az egész egyházmegyémét. Égnek és földnek hatalmas Urnöje, uralkodjál hű néped, szeretett híveim fölött és áraszd reájuk szüntelen az isteni kegyelem ajándékait, melynek Te vagy kincstartója és kiosztogatója. Eszközöld ki mindnyájunk számára az Atyától és Jézus Krisztustól, a Te isteni Fiadtól, a malasztot, az irgalmat és a békét, hogy ha majd „megjelenend a pásztorok fejedelme”, mindannyian, pásztor és nyáj egyaránt, bizalommal járulhassunk eléje és elnyerjük „a dicsőség hervadhatatlan koszorúját.”

„A békeség Istene pedig legyen mindnyájatokkal. Amen.”

A jeles egyházi beszéd nem maradt hatás nélkül. A szemekben felcsillámoló könny jelezte, hogy az árvaságra jutott egyházmegye ismét szerető atyára talált, a kihez mindenkor gyermeki szívvvel, igaz bizalommal fordulhatunk lelki bajainkban.

Innen-onnan.

Perverzítések.

Templomból közkönyvtár. Timon Zoltán aradi tanár a minap előadást tartott a magyar mérnök- és építész-egyesületben a magyar műszaki irodalom fejlesztéséről. Szerinte a közkönyvtárak is nagyon fejlesztenek a műszaki irodalmat. Megemlítette, hogy a görög jóshelyek és templomok szépművészeti muzeumok voltak, a magus papok asszír temploma pedig közkönyvtár volt. Ő tehát azt hangoztatja s azzal vezeti szabad előadását, hogy a templomokat a kultúra elhaladása érdekében közkönyvtárakká kell átalakítani.

Az érdelemes választ megkapta a tisztelt tanár (?) ur a jelen volt Ballagi Aladár egyetemi tanártól, ki hamarosan kimutatta, hogy Angliában és Amerikában, hol a műveltség a legelőhaladottabb, a templomok száma a legnagyobb; nálunk pedig, első sorban Budapesten a legkisebb. Szóval: a tudás sem el nem nyomhatja, sem nem pótolhatja a hitet.

Mi egy feltétel alatt hajlandók vagyunk Timon ur óhaját teljesíteni. Ha a templomokból közkönyvtárakat csinálunk, csináljunk azon iskolákból, hol a Timon-féle tanárok (?) tanítanak, a gyógyíthatatlan elmebetegsége számára sanatóriumokat, mert a kerékbe vett utjások mellett a meglevők alig lesznek elégségesek a tanárok és tanítványok befogadására.

A jezsuita kéz. Egy budapesti lap, mely társainál is jobban gyűlöli a jezsuitákat, nagy elkeseredéssel közli e híreskét:

„Új Mária-kongregáció alakult a herceggimás főpásztori beleegyezésével és áldásával. Tagjává csak önaló iparos lehet. A kongregáció gyülekezete minden pénteken este 8 órakor tartja a Jézus-társasági atyák házi kápolnájában (Zerge-utca 24.). A gyülekezeti elnöke és vezetője főt. Bóta Ernő Jézus-társasági atya.

Amint ebből látszik, - írja a nevezett lap - a jezsuiták a Mária-kongregációkat is felhasználják arra, hogy a munkás- és iparos-osztályt hatalmukba kerítsék, s ezáltal, a klerikális ifjúság nagy ugys az ő eszközüik lévén, az utca két hangadó elemét: az ifjúságot s a munkásokat így tegye meg a maga haszeregévé.”

Lám, lám! Hát már az is baj, hogy azok a tüzre való jezsuiták az iparosokat is „házi kápolnájukba” gyűjtik, hogy ott őket a jóra oktassák! Hogy is ne, mikor a magyar iparosokhoz, azoknak pénzéhez, munkájához, testéhez-lelkéhez ma már csak a Goldner Adolfnak, Schwarz Náthánoknak és más socialista vezéreknek van joguk. Milyen nagy baj is lenne az, ha azok az iparosok az ablakbeverés helyett néha-napján imádkoznának!

Jó szívek. Egy másik fővárosi újság, mely olvasói gyengébb szellemi erőikkel rendelkezésével következetesen azt szeretné elhitetni, hogy Spanyolország összes bajait a kubai háborútól kezdve egész a barcelonai zendülésig, mind az a rettenetes inkvizíció okozta, mely ezelőtt 400 évvel működött, egyik multkorai számában szörnyen sajnálkozik a fölött, hogy a barcelonai statáriális bíróság néhány anarchista lázítót, kik a várost és környékét lángba és vérbe borították - halálra ítélt. A tisztelt zsurnál óhajta és elvárja, hogy a most nagykorúsított spanyol király a Bresci és Luccheni nemeskeblű elvtársainak megkegyelmezzen. Helyes, mi is ezen véleményben vagyunk. Azok az anarchisták ártatlanok ahhoz, hogy halálra ítéljék őket. Némely jó szívek tulajdonosai jobban megérdemelnék, hogy a statáriális bíróság elé kerüljenek.

ÜJDONSÁGOK.

— *A Pázmány Egyesület a Pápanál.* Ő Szentsége tegnap, f. hó 14-ikén fogadta az Országos Pázmány-egyesület által vezetett magyar katolikus írók és hírlapírókból álló zarándoklatot. A pápa igen kegyesen fogadta a magyar katolikus íróvilág hódolatát s hajlott korára való tekintetből csak röviden fejezte ki nagybecsülését és szeretetét. Az érdemleges választ latin nyelven a főkamrás olvasta fel, melyből különösen kiemeljük a következőket:

„Nemes az az elhatározás (a Pázmány-Egyesületé) mert az egyház tartására és az apostoli szék jogainak megvédésére vonatkozik és megfelelő hasznos, mertfájdalom, már a ti országotokban is megnövekedett azoknak száma, akik öseik szelleméhez hűtlenül a legszentebb vallást támadják. Rajta tehát kedves fiam, serényen folytassátok és fejezzétek be a megkezdett művet. Követeli ezt honszerelmétek, amelytől mindannyian lángoltok. Követeli a régi vallásnak a szeretete, amely iránt minden magyar hűséggel tartozik, hacsak a vett jötelemenyek iránt való hálátlanság bűnébe esni nem akar. Kívánja ezt a mi előhaladott életkorunk is, hogy akik pápaságunk hosszú tartama alatt sok szomorúságot tapasztaltunk, legalább életünk alkonyán az igazság általánosan megújuló hatalmának örveidjünk. Legyen segítségükre Magyarország nagy királynéja, Krisztus szentséges anyja és törekvéseket részesítse kegyes oltalmában. Mi pedig, hogy irántok táplált jóindulatunknak újabb bizonyítékát adjuk, reátok és összes tüntete a legnagyobb szeretettel áldásunkat adjuk.”

A Szentséges Atya szavai nagy lelkesedéssel töltötték el a zarándoklat tagjait s hiszik, hogy hitükben megerősödvé, új lelkesedéssel, törhetetlen bátorsággal és kitartással szívükben térnek otthonukba, folytatandók az igaz ügyért fáradságos, de áldásos munkájukat.

A zarándoklatban részt vesz lapunk felelős szerkesztője, Bilkei Ferenc is, kinek avatott tollából olvasóink bizonyára körülmélyesen, a szemtanú ébeszélése alapján fogják megismerni a pápai fogadtatás részleteit.

— *Üdvözlő ünnepély.* A „Ferenc József nőnevelde” csütörtök este fél 6 órakor a megvív püspök tiszteletére üdvözlő ünnepélyt tartott. Az ünnepély az intézet nagytermében folyt le a megvív püspök és előkelő, többnyire hölgy közönség jelenlétében. A minden részében kedves ünnepély nyitányával vette kezdetét, melyet Horváth Elvira és Baur Róza játszottak zongorán precíz ügyességgel. Főpontját „Az ébredő tavasz első virágai” című két felvonásos allegória képezte. A virágos kerté átalakított színpadon az erdő tündére (Kardos Mariska) jelenik meg és egyenkint szólítja elő a hóvirágot, kankalint, ibolyát stb. s ezek személyesítői az illető virágra emlékeztető jellegzetes kosztümben jönnek hódolni és jó kívánataikat tolmácsolni a magas vendég előtt. Mintha csak élő és mozgó virágokat látnánk volna, kiknek kedves csicsérgése hol meghatotta, hol meg derültségre hangolta a közönséget. Az első rész után Kovács Sárika cimballom-játékával, a második után pedig Kalknecker Ilona szép zongora-játékával gyönyörködte a közönséget. A karban előadott énekek kedves behízelgő melodijakkal és precíz előadásukkal dicséretére válnak az intézet jeles énekmeisterének. Schleichner Ágnes mint Alba-Regia személyesítője, magyar öltözetben, Fejérvári címerrel díszítve, szép üdvözlő-beszédet mondott társai nevében; majd Madarassy Bözsike „Jézus Szívének Püspöke” című verset szavaltá rendkívül szép hangsúlyozással. Ezután a megvív püspök szeretetteljes szavakban köszönte meg a tiszteletére rendezett kedves ünnepélyt és buzdította a gyermekeket, hogy azokat az erény virágokat, melyeknek személyesítői voltak, ápolják szívükben. Főleg ápolják magukban a hálát; köszönjék meg az Istennek, hogy szt. Vince leányainak gondos

vezetése alatt nevelődhetnek, legyenek irántuk is hálások és engedelmosok, kik lemondtak a világról, hogy egész életüket az ő nevelésüknek szenteljék... Ezzel véget ért az ünnepély, mely dícséretére és dicsére válik az intézetnek. Kár, hogy a jeles intézet nem rendelkezik egy nagyobb szabású díszteremmel, mely nagyobb számú közönséget és az összes névendékeket is képes volna befogadni. Épen helyszüke miatt csak a névendékek vehettek részt az ünnepélyen s a közönség számára csak kevés számú meghívott lehetett számküldeni.

— **Március 15.** A szabadságharcnak városunkban élő bajnokai ma reggel 8 órakor a Ferenc-rendiek templomában szent-misével hallgattak s azután kivonultak a honvédelmekhez s azt megkoszorúzták.

A felső- és vízvárosi olvasóköri folyó hó 22-én (Vásártér 23-ik szám alatt, saját helyiségében) Havranek Antal által készített s ajánlkozott, művészi kivitelű Petőfi szobor leleplezésére, a polgári dalkör közreműködésével társas vacsorával egybekötött márciusi ünnepélyt rendez. Az ünnepi beszédet dr. Kerekes Lajos írta. A társas vacsorára részvétel előjegyezhető a körözött és a kör helyiségében kettő íveken. Egy teríték ára 1 korona 20 fillér.

Püközlön is megünneplik a szabadság ébredésének évfordulóját. *Albert* József vendéglőjében 100 terítéki társasvacsora lesz vasárnap este, melyen *Krummichy* József indítványára s a tisztikar alkodaltszüksége folytán a füzülő-testület tagjai is részt vesznek. Jellemző e kis községben, hogy a 40 filléres vacsorával is megkísérelte a versenyt *Ganzl* Dávid kázar ur, a ki 28 filléért vesztegeti e napon a vacsorának nevezett izét. Hát kérem, ez a kázar üzleti szellem és tisztesség, nemes verseny! Ilyen olesón csak választáskor, kormányparti kortes-tanyán lehet még vacsorázni.

— **Nagy idők tanuja.** Lapunk zártakor megkondulnak a templomok harangjai s gyászfátyolos nemzeti színű lobogó mellett földi útján utolszor kíséri a gyászoló közönség a csaták zajának bátor harcát, az 1848—49-iki nagy napok honvédtiszteit. Az egykor dalás leventék közül alig néhány kíséri már a tetemet roskatag léptekkel s a nemes bajtárs elvesztése feletti fájdalmat a ráncos arcokon végigpergő néma könny árulja el legigazabban. A városi tisztikar a morózusságában is kedves hivatalnoktárs temetésén testületileg vesz részt, azonkívül nők és férfiak, öregek és ifjak, katonák és polgár egyének nagy számmal követik a koporsót.

A jó öreg Miska bácsi csak néhány évvel ezelőtt ment a jól megérdemelt nyugalomba s a folytonos betegkedés, de meg a szembajával járó téltenség elvették kedvét az élettől, mely ellen mintegy két éve önmaga emelte fel kezét, a robogó vonat kerekéi alatt kereste a halált. Amde a bölcs Alkotó szebb halált szánt a haza bajnokának, a kétségbeesés munkája célt nem ért. Azóta az Úr akaratában való megnyugvással kibékült Isten s emberekkel s a szabadság harcának haláltmegvető fia a híres márciusi idusának verőfényes évfordulóján költözött égi otthonába.

A család ez alkalommal a következő gyászjelentést adta ki: *Özv. Ruzitska Józsefné szül. Pribek Terézia* mint testvér, úgy a saját, mint az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudja, hogy felejthetetlen jó testvér, sógor, nagybácsi és rokon *Villem Pribek Mihály nyugalmazott l. v. tanácsnok és pénztárnok 1848. 9. honvédtisz 1902. évi március hó 14. napján reggeli 4 órakor hosszas szenvedés és a halotti szent-ségek ajtós felvétele után életének 73-dik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült teteme f. hó 15-ikén d. u. 35 órakor fog a római káth. egyház szertartása szerint Kigyó-utca 14. sz. házban a Szent Keresztről címzett sőtői sírkertben nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent-miséleldozat pedig f. hó 17-ikén reggeli 8 órakor fog a belvárosi székesegyházban a Mindenhatóknak bemutatni. Székesfejervár, 1902. évi március hó 14-ikén. Áldás és béke poraira!*

— **Kivándorlás Fejérmegyéből.** A H—k tegnapi számában olvassuk a következőket:

Tegnap reggel mintegy ötven főnyi szomorú csapat tartózkodott a keleti pályaudvaron. Átutazóban voltak, Fejérmegyei Hercegszöllös községéből. Céljuk Amerika. Óhajuk nincs boldogulásuk, nyomorban sanyalódnak s a tengerentúl remélik boldogulásukat. Belemennek a bizonytalanba, mert akár hogy lesz is, sorsuk rosszabbul már nem folyhat, mint itthon. Mindegy tehát, akár szülőföldükön, akár a nagy idegenben mozsolják le hátralevő napjaikat. Meglett, komoly ember valamennyi, feleségeikkel és gyermekeikkel, szegényes, rossz ruhában. Izgatottan várják a Ruttka-felé robbogó vonat indulását. Hamburgba szállnak hajóra s New-Yorkban szállanak parta.

A Dunántúl csak az utóbbi éveken lett erősebb talaja az amerikai kivándorlásnak. Népe inkább Horvátországot kereste fel. Ma már azonban olyan méréket öltött, hogy Fejérmegye legutóbbi közgyűlésén interpelláltak s elhatározták, hogy a baj megvizsgálására és orvoslására bizottságot küldenek ki. Hercegszöllös község egyike a kivándorlás főfészkeinek. Lakossága, mely 7000 lelket számlál, az utóbbi időben felette megrikult. Eleinte a fiatalok indultak vándoruttra, most megindult az öregebbje. Az idén ez már a 3-dik csapat s csupán ez évben 300-an vándoroltak ki. Egyik rugója kivándorlásuknak azon körülmény, hogy a közelükben fekvő zirci apátság földbirtoka, mely hat nagy uradalomból áll, nem adhat már nekik munkát. Az apátság mind több és több mezőgazdasági gépet szerzett be, sőt saját gépgyárat állított föl, a mi sok száz munkáskezet tett feleslegessé. Falujuk egy része pedig azelőtt itt szerezte meg ünnepnapjainak kenyerét. Hasonlóan jártak a közvetlen közelükben levő előzállási nagy uradalommal. A termés itt az utóbbi időben rosszul ütött be s a gazdaság szintén behozta a géprendszert. Kevesebb munkás vált szükségessé így s a munkabér erősen lenyomódott. Így eltek jövedelmi fő forrásuktól, mely eddig megélhetésüket biztosította. Saját földjük ami van, kicsi és rossz talaju, ebből megélniök nem lehet. A viszonyok olyannyira rosszak Hercegszöllösön, hogy sokan otthagyták házaikat, földjüket mindenestől, annélkül, hogy értékesítették volna. A faluban nincs pénz, még potom nem akad reá vevő. A földök jó része így parlagon hever, vagy rosszul műveltetik, mert a fiatalja, az erőforrás, már mind kiment Amerikába. A legutóbbi sorozás aklalmával a nagy községben nem akad legény, a ki bevált volna katonának. Amerikába teljesen bizonytalanba menne ki. Hogy hogyan és miképpen fognak ott megélni, még nem tudják, de sorsuk rosszabbul nem folyhat, mint idehaza.

E kivándorlás tényét illetően teljesen igaz van a fenti lapnak. Egy némely részben azonban kiegészítést igényel a közlemény. Mindenekelőtt, jelezniük kell, hogy nem Hercegszöllös, hanem Herceg-falva község lakóiról van szó. És ez a nép maga kereste vesztét. 1897-ben ugyanis néhány lelketlen igazító felbujtása folytán a legnagyobb aratási munkában sztrájkolni kezdett a munkásnép a zirci apátság uradalmának több ezer frt. veszteségére. S mert az intézők többszöri felszólítására nem volt hajlandó a nép munkába állni, pótolni kellett gépekkel s Borsód megyéből szerződött munkásokkal. A mi a nép vagyoni állapotát illeti, nagy tévedés volna szegénységről, nyomorról beszélni s nem is a kényszeríti a lakosokat a kivándorlásra, hanem tisztán a *vagyonyszerzés* vágya, a mi magyarázatát leli abban, hogy 100 holdas jötermő uradalmakat ígérgetnek a vezetőik ingyen. Csak nemrégiben ment ki egy asztalos, (tehat nem földmunkás!), a kinek háza, szőlője s 16 hold termőföldje volt s azt elutazása előtt igen szép áron értékesítette. Nagyon valószínű, hogy ez a kivándorlás lelketlen kázar-munka eredménye, erre való főleg a külföldi utlevél iránt beadott kérvények szinte sablonos egyöntetűsége s a kivándorlók gyönyörü meséje az új világ boldogságáról. Hogy katonai kötelezettségre alkalmas egyén nem találtott volna, azt a főszórási lajstrom cáfolja meg. A lakosság erős, egészséges, munkabíró, de makacs s e mellett könnyen hívó a felbujtókkal szemben s most már könnyű szerrel nagy vagyonra áhítozik.

— **A megyei árnyház igazgató választmányának** délelőtti *Huszár* Ágoston alispán előnklete mellett ülést tartott, mely alkalmával főleg az alapszabálynak gazdaságkezelésre vonatkozó intézkedését tárgyalták. Hosszabb eszmecsere után a gondnok fűtése 1600 koronában állapított meg lakás, fizetés és világitással. A családők fizetése (egy férfi és egy nő) évi 700 korona teljes ellátással, az orvos tiszteletdíja pedig évi 200 korona.

— **Bimbóbulás.** *Simon* Sándor rendőrkapitányt és nejét, mint értesültünk, súlyos csapás érte: egyetlen kis fiacskájuk alig hét hónapos korában ma kora hajnalban átadta ártatlan lelkét Teremtőjének. A fiatal pár egyedüli díszkincse költözött el jobb házába s a szülők bánatát enyhítse a jóbarátok és ismerősök igaz részvéte s a vigasztaló tudat, hogy az égen egy kis kedves angyal örködik s imádkozik a gondos szülők boldogsága felett. Temetése holnap d. u. 4 órakor lesz az Iskola-utca 20. sz. alatti gyászszobából.

— **Jótekonyság.** A székesfejvári takarékpénztár a szegénysorsú iskolás gyermekek felruházására 400, a fejérmegyei takarékpénztár 160 s a kereskedelmi bank 60 koronát volt szíves adni. Mindhárom pénztárat tek. igazgatóságának hálás köszönetet mond *Keé* Istvánné, a „Székesfejvári jótekonyság nevelő” pénztárnoka.

— **Jó fogás.** A preventív intézkedés a rendőrségnek egyik főfeladata. Nyomozni, lődni a bűnös kötelesség, de mennyivel szebb a büneket megelőzni. Tegnap ez igen szépen sikerült *Simon* Sándor alkapitánynak. F. hó 12-ikén egy vidéki ur kopogtatott be Szarka Jánosné Gyümölcs-utca 21. sz. alatti házába s egy butorozott szobát vett ki; majd jött egy másik ur, az is lakást keresett s Jacára annak, hogy a két ur nagyon idegenkedett egymástól, közösen vették ki a szobát, de csak néhány napra. *Simon* kapitány neszt vette a dolognak s Kuti alkapitánnyal elmentek lakást nézni. Ott találták Kovács László pécsi születésű gazdást és Nagy János lévai születésű asztalos. — (Igy neveztek meg magukat a bejelentő lapon). — A lakás-keresésből vállaltas lett, s kisült, hogy Kovács tulajdonképpen László Imre vagy Szalai László fegyházié, család miatt Budapestről körorzött, sárkereszturi cipész—fügnyök—kávés—ápoló—hivatalos, tulajdonképpen pedig betörő, a kinek néhány zálogbárca is találtott. Nagy pedig tulajdonképpen Pollakovics Károly budapesti lakatos, a ki már rablásért büntetve volt. Egyébként a két idegen hű pályatárs, a kik egy kis operációra rándultak városunkba. Ők hűsellenek, a rendőrség nyomoz.

— **A „Fejérmegyei Tanítóeszlét”** székesfejvári járási köre f. hó 20-án délelőtt 9 órakor fogja a polgári leányiskola dísztermében tavaszi rendes közgyűlést tartani a következő tágysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az őszi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. A központi elnökség átiratai. 4. A tanítók fizetésének rendezése. Előadja: *Tóth* Ferenc székesfejvári oszt. tanító. 5. Az ifjuság erkölcsi életének megővése. Előadja: *Velnusky* Ferenc székesfejvári oszt. tanító. 6. A szakszerű tanítóképzés és képzés. Előadja: *Mészáros* Gyula székesfejvári oszt. tanító. 7. Indítványok. 8. Az őszi közgyűlés határnapjának kitűzése.

— **Iskolabeszárás** Ondódon a kanyaró és vörheny járványszertileg uralkodik a gyermekek között. A hatóság az iskolát bezáratta.

— **A gondatlanság sebesülteje.** Orova Sándor alsó-alapi fuvaros tegnap a Hal-téren men. keresztül ládákkal megrakott szerével. A földön-árukló kirakodó helyén egy sátorfa számára készült s be nem tömött cucalukba került a kocsi első kereké, mire a kocsi erősen megbillent s Orova a földre vágódott még pedig oly szerencsétlenül, hogy egyébb zúzódáson kívül orrcsontja megrepédt s balláborán egyik uja eltört. A súlyosan sérült embert a Szent-György kórházba szállították, a kocsit és lovakat pedig a hatóság vette őrizet alá. A rendőrség megállapította, hogy a luk be nem tömése folytán a gondatlanság *Singer* Simon Selyem-u. 1. sz. alatti földönarútló terhelte. A vizsgálat folyamatban van.

— **Fejérmegyei mezőgazdasági bizottsága** folyó hó 11-én Huszár Ágost alispán elnökölete alatt ülést tartott, melyen a bizottság mindenek előtt tudomásul vette a fejérmegyei gazdasági egyesület ama határozatát, melylyel a vármegyei lötenyészti bizottságot újra alakította. Az újból alakult lötenyészti bizottság elnökévé Zichy Nándor gróf, alelnökévé Cziráky Antal gróf lett megválasztva. — A bizottság azután Szávozdi Emil kishörceki lakosnak a ragadós állati betegségekre vonatkozó panaszos kérvényét vette tárgyalás alá. Minthogy a ragadós állati betegségek következtében elrendelendő forgalmi korlátozások a gazdaságosság érdekeit igen érzékenyen érintik, tényleg szükséges, hogy az állati betegségek megállapításánál az arra hivatott közegek a legnagyobb szigorúsággal járjanak el. Nagyon helyes tehát a bizottság azon propositiója, hogy a 40 napos zárlatot okozó lépfene eseteknél a betegség megállapítása görcevi vizsgálóra alapítsák, melynek kötelezővé tétele iránt a földmivelésügyi miniszterhez felterjesztést fog intézni. Végül dr. Pais Gyula indítványára felkéri a bizottság Huszár Ágoston alispánt, hogy a pozsonyi kiállításra a fejérmegyei népies lötenyésztes bemutatásának céljaira az ebadó alapból 1000 koronának kiutalványozása iránt tegyen a közgyűléshez előterjesztést, mely 1000 korona a fejérmegyei gazdasági egyesület által lenne felhasználandó és elszámolandó. A gyűlés e tárggyal ért véget.

— **Lótulajdonosok figyelmébe.** Székesfejérvár szab. kir. város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú állategészségügyi hatóság felhívja mindazon állatujadonosokat, kiknek ló, szamár vagy öszvér van birtokukban, hogy ezen állatokat állatorvosi megvizsgálás végett f. hó 23-án reggel 8-tól 12-ig és délután 2—6 óráig a vásártér 32. szám alatt levő „Fehérló” vendéglő udvarára a földmivelésügyi m. kir. ministeriumnak 1901. évi december hó 30-án kelt 104,300. számú magas rendelete értelmében törvényes következmények terhe mellett a következők szerintben felvezetett el ne mulasszák: belváros, felsőváros. vízi-és tóváros.

— **Baleset.** Mitusinka János bodajki lakos 11 éves mostoha leányának, Ónodi Erzsébetnek bal alsó lábszárát az olajlító malom kereke elkapta s összetörte. A szerencsétlenül járt leányt a helybeli Szent György kórházba szállították. Etleben maradásához kevés a remény.

— **Névváltoztatás.** Kummer Ferenc isztiméri illetőségű, kispesti lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel Kádár-ra változtatta.

— **Kedvezmények belege gyermekek részére.** A lipiki gyermekgyógyintézet értesíti a szülőket, gyámokat, hatóságokat és intézeteket, hogy a vér vagy a szervezet általános megbetegedéséből származó bajuknál fogva a lipiki ivó és fürdő-kúra alkalmazására utalt gyermekek részére az 1902. évben igénybe veendő kedvezményeket folyó március hó 25-ikeig kell kérni. A szülő közhivatalnokai minőségét avagy szegénységét igazoló hivatalos bizonyítvánnyal, a gyermek korát és baját feltüntető születési és orvosi bizonyítvánnyal felszerelt bejelentések a fenti napig Lipiken a gyermekgyógyintézet igazgatóságához vagy Breitwieser Henrik dr. főorvoshoz, Budapestten dr. Radó Lipót főorvoshoz (IV., Várház-körút 14.) lehet intézni. Gyógykezelésbe vétetnek szem-, fül-, orr-, bőr-, csont és belső betegségekben szenvedő fennjáró, továbbá angolkóros kisdedek és 12 éven aluli gyermekek. Gyógyíthatatlan és elmebeteg gyermekek föl nem vehetők.

ELADÓ VENDEGLŐ. Apáca utca és Horváth István utca sarkán levő vendéglő szabadkézből eladó.

A komlós-kerti dűlőben egy rét szabadkézből eladó. Cim a kiadóhivatalban.

SZINHÁZ.

Lotty ezredesei meglehetősen ház előtt került színre csütörtökön. Nármost, hogy a különböző kritikákat egybevevük, vagy a közönség ízlése romlott meg teljesen, vagy a darab maga szellemes és korszerű — librettoja ép úgy, mint a műzikája — de az tény, hogy az érdeklődés

nem akar iránta csökkenni, sőt mind jobban jobban tetszik közönségünknek. A szereplők — tisztelet a kivételnek — jól megállták helyeiket; a zenei részek is — éljen a zenekar — sikerültek. Nagy része lehet a fúti darabnak abban, hogy a Csicseri bors és tsa, mesterséges szindarabja, *Egy görbe nap*, teljesen hidegen hagyta a közönséget, pedig erősen kötötte az ebet a karóhoz a prólogban, hogy elejétől végig gurulni fog a közönség a kacagástól. Nekünk, kritikuskoknak meg azt üzente Borsszem Jankó által, hogy ne nagyon keressük a rösszat a darabjában; nos, mi szót fogadva a jónak keresésére indultunk, de nem találkoztunk vele, a második felvonásban, az ősbudavári tolongásban elbődült. Furcsa kis darab! tövén kunkorodik, mint a disznó farka, a vége aztán, mikor már gőrbülnie kellene, unalmasan egyenes. Haragudhatnánk a szerzőkre, hogy így elrontották illuziónkat a mi kedves ismerőseinkről, a Börsemü Jankó kabinet alakjáról. Bizony, ha ilyen unalmasak lennének azok, kár lett volna róluk annyit írni a B. J.-ban. De hát ezek újak, mások, nem ismerjük el őket. Irgalmas hangulatban lévén, megbocsátunk a szerzőknek, hogy jelen pénteki napunkat úgy, elgőrbítették. Az előadás, a mennyire a körülmények csak engedték, jól sikerült. Az est dicsősége a piciny Kovács Margitkájé, aki mint Borsszem Jankó, hiba nélkül, figyelmes hangulkozásban, szép sikerrel mondotta el a prólogot. Viharos taps jutalmazta a kicsi kis leányt, többször előhívták a frakkos, cilynderes kis cséppseget. Leghálásabb és részben ezért legkitűnőbb alkotást Arnyay mutatott Sanyaró Vendel szerepében. Főti Frida enni-valóan csinos szobalány volt, csak a dialektusa nem volt elég egységes. Enekszámái szépen sikerültek, meg is kellett őket ismételnie. Dulich Mariska is herceg volt holt szerepében. Kovács (Wewreshgyei) és Tisztay (Kaxelhuber) mestermunkát végeztek, hogy egy kis esprit öntsenek a szerepeikbe, a mi tán az egész darabból hiányzik. Sikerült alakok voltak Ferenczy (Mokány Berci), Halmay (Mihászna András, a rőnder), Havas (Bukovay Abszi) stb. A maszkirozásról általában csak jót lehet mondani, a szereplők iparkodásáról is, csak a darabról nem. Szó!

Az utolsó előadások műsora:

Hétfőn: leszállított helyárakkal: „Lotty ezredesei” (Lotty: Szalóczy Irén).

Keddén: „Balatoni rege” Hercegh Ferenc legújabb történeti regényes színműve.

Szerdán: „Balatoni rege”.

Csütörtökön: Szalóczy Irén utolsóelőtti felléptéül, ez idejében utolszor: „A svihákok.”

Pénteken: leszállított helyárakkal, Főti Frida bucsu felléptéül: „Egy görbe nap.”

Szombaton: Szalóczy Irén bucsu felléptéül: „San-Toy” 2-ik, „Sulamith” és „Lotty ezredesei” 3-ik felvonásai.

Vasárnap, március hó 23-án: két előadás. Délután fél 4 órakor félhelyárakkal: „A párisi élet” operette. Este fél 8 órakor: Halmay Imre színigazgató 30 éves színpályájának jubileumául s a társulat bucsuelőadásául: „A kurucfurfang”. Népszínmű.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Katholikus, Helyben. Mi is nagyot néztünk, mikor Székesfejérvár szab. kir. város „hatóságának” azt a különben Irjális felhívását olvastuk. A katolikus anyaszentegyházban „fejérmegyei egyházkerület püspöke!” Tényleg, már magában véve is non sens, mert hisz a székesfejérvári egyházmegyéhez tudvalevőleg Pest vármegye egy része, a régi Pilis is hozzá tartozik. Különben is jogos a levél illutris irójának megütöközése, mert egy szabad királyi „város hatóságának” ha nem is okvetlenül szükséges, de mindenesetre jó volna tudnia, hogy a katolikusoknál nincsenek „egyházkerületek”, hanem „egyházmegeyek”. Azt hisszük, nem katolikus ember fogalmazta azt a „felhívást.” Az is baj, hogy át nem nézték. — Egyébként mély tisztelettel köszönjük az eset iránt oly magas helyről megnyilatkozott, valóban katolikus érzületre valló, érdeklődést és a belénk helyezett bizalmát.

Templimfestő,
Szobafestő,
Cimfestő,
Mázoló.

KALÓCZY GYULA

Szab. kir. 4. sz. (Számmer-nyomdával szemben)

Megrendelések
legutányosabban
fogadtatnak el.
Pontos kiszolgálás.

ZBITEK E. NEUSTIFT

Olmütz mellett.

Üvegmozaiok, szentsírok,
lourdesi barlangok és ur-
napi oltárak gyára.

Ő szents. XIII. Leo pápa kitüntető elismerése. továbbá a pétervárad. kath. theol. akad. és a kath. missio-társ. által Konstantinápolyban lett kitüntetve és elismerve.

ARJEGYZEN INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

TÖGL és SZLANYINKA

Sz.-Fejérvár, Szt-Imre-utca 1. sz.

Ajánljuk dúsan felszerelt raktárunkat a legfinomabb bel- és külföldi szövetekből, ugyszintén elegáns és divatos szabású öltönyök elkészítését a lehető legmésékeltbb árak mellett.

Tisztelettel!

TÖGL és SZLANYINKA.

Törlesztéses kölcsönt

5⁰/₁₀₀ kamat

Vidéki bérházakra és földbirtokra

szerezek minden előleg nélkül abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket postafordulattal elintézt és a kívánt bővebb felvilágosítást szivesen adja

Sárkány József

Budapest, Váci-körút 21.

FRANK BALÁZS
 kutmester (I. Öreg-utca 5. sz.)
 Elfogad kut-furást ásást, szivattyu-javítást, vízvezeték- és fürdő-berendezéseket. Minden e szakkavágó munkát jutányosan és pontosan végez.

Mindenmü kész
hintó részek kaphatók
ÁGI LAJOS
 vasárúk és kocsirészek raktárában
Budapest, IX. Üllői-ut 61. sz.
 Továbbá gazdasági eszközök, mindennemü rudvasak, kocsirugó acélok, olaj, 1/2 olaj és kenőcsös teuge-lyek, kovács és bognár szerszámok
 legjobb minőségben.
 Képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

TROPON-SUTEMÉ- NYEK a legizletesebbek és a leg- táplálóbbak.
TROPON-CAKES (Biscuits) igen jóízű teasütemény, nagy fehérsége tartalmánál fogva nagyon tápláló.
TROPON-KÉTSZER- SÜLT táplálóbb a közönséges kétszerült- nél. Tej, kávé, bor mellé a legjobb sütemény egészségesek és betegek számára.
TROPON-KARLSBA- DI-KÉTSZERSÜLT zsirtalan és azért igen könnyen emészthető sü- temény gyöngygyomruak számára.
TROPON-DIABETI- KUS-KÉTSZERSÜLT csonyésző csekély liszt tartalma és nagy fehérsége- tartalma miatt a cukorbetegség legjobb tápláléka.
 Minden gyógyszerárban kaphatók.
 Utbaigazítást ad: **Dr. RÖDER és TÁRSA,** **Dr. LÁSZLÓ FRIGYES,** osztr. magy. Tropon- és Budapest, VI. Gyár-u. 7. tápliszty-gyárai
 Klosterneuburg—Bécs.
 Betegek, üdülők, egyszüségesek legjobb tápláléka: a Tropon. Mindenkinek hasznára válik, mert rendkívül tápláló és legkönnyebben emészthető. A hús legtáplálóbb részét: fehérségét tartalmazza minden emészthetetlen résztől megtisztítva. Ételekhez keverve tápláló erejüket sokszorosán fokozza. A leggyöngébb gyomor is elbirja a Tropon, melytől hamarosan megnövekedik az ember testi ereje és munkaképessége, fokozódik az életkedve és szellemi munkabírása. Tropon kapható minden gyógyszerárban.

Egyházi és egyleti zászlók.
 Kitérítve: Szeged 1876. — Székesfejérvár 1879. — Deés 1879. — Budapest 1885. és 1896.
Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára
OBERBAUER ALAJOS UTÓDA
 József főherceg és Klotild főhercegnasszony ő császári és királyi fenségeinek udvari szállítója
BUDAPEST, Váci-utca 15. szám.
 Alapított 1863. évben. Alapított 1863. évben.
 Elismert, megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.
 Ajánlom dúsán felszerelt
egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat
 a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:
MISERUHAKAT
 pluviale, dalmatica és ornátusokat. Egyházi és társulati lobogókat.
 Tüzöttő, iskolásgyermekek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.
 Szent szobrokat, csillárokat, ciboriumokat és kelyheket. Fali- és oltár- gyertyatartókat és oltárlámpákat.
 Monstranciákat, státió-képeket, oltárokat, úrkoporsókat stb.
 Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltár-gyertya- tartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el.
 * Nagy választék arany- ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban. *
 Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.
M ü h i m z é s.

HIRDETÉSEK
 a FEJÉRMEGYEI NAPLÓ reszére
 jutányos áron felvételnek
 a kiadóhivatalban Szt.-István-tér 1 szám.

Az elismert legjobb és legkitünőbb
Aczel ekék 1, 2, 3 és 4 baráz- dásuk
 Réti, mohai, tagozott és diagonal **Boronák**
 Gyűrűs és sima acél-lemez, földi hengerek
Agricola-vetőgépek,
Arató-gépek
 fűnek, herének,
 Szénagyűjtők és arató gereblyék, szénafordítók,
Szabad. aszaló készülék gyümölcs és főzelékeknek.
Bor- és gyümölcsaszók,
Gyümölcs- és szőlőaszók és hogyómorzsolók,
Önműködő szabadalmazott szőlőfecskendő
„SYPHONIA“
 Tormáncs és vértetű pusztításra,
 Szállítható takarék tűzhegyek,
 valamint minden más fajta gazdasági gépeket legújabb szerkezetben készítenek és szállítanak
MAYFARTH PH. és Társa
 cs. és kir. kiz. szab. gazdasági gépgyárak, vasöntődek és vashámorművek
Alap. 1872. BÉCS, II/1 Taborstrasse 71. 750 munkára.
 Kitérítve több mint 400 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon.
 Részletes árjegyzék és számos elismerő levél ingyen. — Képviselek és viszont elárúsítók kerestetnek.

